

TER ONDERTEKENING
Aan de Minister voor Natuur en Stikstof

TER ADVISERING
Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

**Directoraat Generaal
Landelijk Gebied en Stikstof**

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum
22 maart 2023

Kenmerk
DGLGS / 26661291

Kopie aan

Bijlage(n)
2

nota

Beantwoording vragen TK over wetsvoorstel
Transitiefonds (nota naar aanleiding van verslag)

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

De vaste commissie van de Tweede Kamer voor LNV heeft op 23 februari verslag uitgebracht over het wetsvoorstel 'Tijdelijke wet Transitiefonds landelijk gebied en natuur'. Hierover bent u al bij nota geïnformeerd. De vragen van de commissie worden beantwoord in bijgaande 'nota naar aanleiding van het verslag' (hierna: NnavV).

Geadviseerd besluit

MNenS: U kunt instemmen met de beantwoording en de Kamerbrief ondertekenen
MLNV: U kunt instemmen met de beantwoording

Kernpunten

- De Minister voor NenS ondertekent mede namens de Ministers van LNV en Financiën. De Minister van Financiën heeft deze versie van de NnavV parallel ontvangen. Na instemmen ontvangt de Minister voor NenS een tekenversie.
- Afgaande op de noodzaak dat deze wet vóór Prinsjesdag 2023 van kracht is met het oog op het begrotingsjaar 2024, is het wenselijk dat de Tweede Kamer het wetsvoorstel in april behandelt. Het streven is daarom de NnavV uiterlijk 30 maart te verzenden met het oog op de procedurevergadering van 5 april.
- Het verslag bevat bijna 200 vragen, waarvan ruim 50 worden gesteld door de twee rapporteurs, Van Campen en Bromet, en de rest door de fracties van VVD, D66, CDA, SP, GL en PvdA, PvdD, SGP en BBB.
- De Kamerleden zoeken in hun vraagstelling naar de knoppen waaraan zij en de fondsbeheerder kunnen draaien bij de besteding van de middelen. Ze stellen vooral vragen over:
 - doelen van het fonds: waarom is stikstofreductie een apart doel naast het natuurdoel? (CDA, SGP en BBB), waarom niet ook zoönosen,

- dierenwelzijn en beperking stankhinder (PvdD) en ontbossing (SP en PvdD);
- de verhouding tussen enerzijds het fonds en het NPLG en anderzijds het landbouwakkoord (D66);
 - hoe het budget wordt verdeeld over doelen, provincies en maatregelen;
 - hoe de fondsbeheerder maatregelen gaat toetsen aan de doelen;
 - welke informatie de Kamer wanneer krijgt met het oog op haar budgetrecht (meerjarenprogramma, monitoring en evaluatie).
- De SGP vraagt voorts om een reactie op het door haar ingediende amendement:
 - Inhoud amendement: de rol van stikstof minder dominant maken, door bijvoorbeeld minder prioriteit te geven aan 'habitatsnippers' en door alsnog gevolg te geven aan het advies van het adviescollege-Hordijk om bij het berekenen van stikstofdepositie ruimtelijk te aggregeren in clusters. Het amendement voegt een extra toetsingscriterium toe aan de bepalingen over het Transitiefonds en voegt aan het wetsvoorstel wijzigingen toe van de Wet natuurbescherming en de Omgevingswet.
 - Vraag SGP: Of het amendement bijdraagt aan een doelmatige besteding van de middelen (vraag 169).
 - Voorgesteld antwoord is dat dit niet bijdraagt: de rechtspraak laat geen ruimte voor een minder strikte toetsing aan stikstof bij 'habitatsnippers', en aggregatie is ecologisch onwenselijk.

Toelichting

De kamerleden stellen vragen over:

- **Doelen van het fonds:** Wat de reikwijdte is van de doelen die in de wet zijn aangewezen, hoe het kabinet het beleid ter invulling van die doelen ontwikkelt (bijv. natuuropgave, kdw, landbouwakkoord) en of er andere doelen aan het fonds kunnen worden toegevoegd (zoönose, ontbossing).
Hoofdboodschap voor antwoorden: De middelen uit het fonds zijn bedoeld om de uitdagingen voor natuur en landbouw op te pakken, die voortvloeien uit de opgaven voor (natuur, stikstof, water en klimaat in) het landelijk gebied. Het Rijk werkt het beleid rond piekbelasters, NPLG en landbouwakkoord verder uit en informeert de Tweede Kamer op gezette tijden;
- **Beoordeling van en sturing op maatregelen:** Hoe gaat de fondsbeheerder de maatregelen beoordelen op doelmatigheid en doeltreffendheid en gaat zij sturen op het bereiken van de doelen bij het toekennen van de middelen?
Hoofdboodschap voor antwoorden: Ten algemene geldt dat 'welke maatregel waar nodig is' bepalen de provincies in het kader van hun gebiedsprogramma. De gebiedsprogramma's worden beoordeeld op doelbereik t.o.v. de opgaven en aan de eisen van NPLG en de handreiking. Hoe de fondsbeheerder de aanvragen beoordeelt, staat beschreven in de Spelregels meerjarenprogramma transitie landelijk gebied.
- **Rapportage en bijsturing:** Hoe wordt de Kamer over de voortgang van het fonds en het bereiken van de doelen geïnformeerd? Welke informatie staat er in het meerjarenprogramma en de fondsbegroting? Hoe gaat het kabinet de Kamer informeren over het realiseren van de doelen?
Hoofdboodschap voor antwoorden: De fondsbeheerder stuurt jaarlijks een actuele versie van het meerjarenprogramma mee met de fondsbegroting. Het meerjarenprogramma bevat informatie over:

- de maatregelen waarvoor uit het fonds middelen zijn verstrekt;
- de realisatie van de maatregelen, en
- de verwachte effecten voor de doelen.

Informatie over de realisatie van de doelen wordt via andere weg verstrekt. U krijgt ook een voorstel voorgelegd voor een dummybegroting en de opzet van het meerjarenprogramma. Het is de bedoeling om deze gelijktijdig aan de Kamer toe te zenden.

Overzicht toezeggingen in beantwoording

- Bij vraag 1 en daarna op verschillende andere plaatsen:
 - de Minister voor NenS stuurt gelijktijdig een brief aan de Tweede Kamer met een dummybegroting en een nadere uitwerking van de opzet van het meerjarenprogramma.
 - Het kabinet verkent de mogelijkheden om de bestaande methoden en stelsels van monitoring op doelbereik zodanig te laten samenwerken dat er een rapportage ontstaat die aansluit bij het in samenhang oppakken van de opgaven.
- Vraag 4: bij de evaluatie van de Ecologische Autoriteit beziet de Minister voor NenS ook of uitbreiding van taken nuttig is m.b.t het toetsen van maatregelpakketten in het kader van de beoordeling van aanvragen voor fondsmiddelen.
- Vraag 6: het kabinet verkent welke indicatoren nuttig zijn voor de monitoring op het fonds en voor de monitoring op het doelbereik.
- Vraag 9: de Minister voor NenS informeert de Tweede Kamer jaarlijks over de uitkomsten en de besluiten van de bestuurlijke overleggen die worden gevoerd in het kader van het NPLG.
- Vraag 35: het kabinet informeert de Tweede Kamer, wanneer in de toekomst het voornemen ontstaat om via de delegatiegrondslag nadere regels te stellen aan de uitvoering van het fonds.
- Vraag 38: de Minister voor NenS informeert de Tweede Kamer in het meerjarenprogramma over besluiten, waarbij de vangnetbepaling is toegepast.
- Vraag 49: Het kabinet heeft in de Porthos-brief aangegeven sterker in te willen zetten op normerend en beprijzend instrumentarium in alle sectoren. Op dit moment worden hiervoor opties uitgewerkt. Het kabinet zal hier voor de zomer op terugkomen.
- Vraag 139: herhaling van voorgenomen uitvoering van motie-Thijssen m.b.t. bijdrage van ketenpartijen aan de transitie met expliciete vermelding van onderzoek naar optie van een bijdrage in het Transitiefonds.
- Vraag 174: Meerjarige financiering van agrarisch natuurbeheer uit het fonds is mogelijk als op voorhand expliciet duidelijk is tot wanneer middelen beschikbaar zijn. Het tijdelijk karakter van het fonds impliceert dat er uit het fonds in beginsel geen uitgaven gedaan kunnen worden die een structureel karakter hebben. Om het agrarisch natuurbeheer verder uit te breiden zal doorgekeken moeten worden naar financiering voorbij de termijn van het Transitiefonds. De verschillende mogelijkheden hiervoor (zoals uitbreiding GLB-middelen, financiering keten, etc.) worden momenteel verkend.